

V. Szolga Mihály Diáriuma.

(Második közlemény.)

A 71/a—72/b lapokon hosszabb-rövidebb latin versikék foglalnak helyet. Czímeik: *Lingua moderanda*=két sor; *Nobilis et Artifex*=három sor; *Tria mala*=három sor; *Symphonia*=négy-soros szótagjáték. Utóbbinak két sora közé írt szóvégződésék mind a két sor esonka szavait kiegészíték. Ilyenformán:

Custodi	Pat	omnipote	Domin	que poter
at	er	ns	us	um
Proteg	arbit	Astripote	Benedict	amant

Azután egy tizenkét soros darab következik *Ad Carolum Principem* czímmel, majd mintegy ötven sornyi egyéb — ugyan-csak latin nyelvű és verses — apróság jön. Legérdekesebb közöttök a részegség különböző nemeiről szóló nyolcz leoninus (72/b l.) melyeknek változatait Katona Lajos (Egy. Phil. közl. 1900. 214. l.) és Szilády Áron (Irod. tört. közl. 1901. 88. l.) is közölték. Amaz egy müncheni XV. századbeli latin kéziratból, utóbbi pedig az Egyetemi könyvtár „Castrum doloris” czímű XVIII. századbeli gyűjteményéből. (V. O. Tinódi: Sokféle részö-gösről.) A szóban forgó verseskönyv leoninusai nagyrészt egyez-nek ugyan az említett változatokkal, de eltéréseket is mutatnak. Az egybevetés megkönnyítése végett ideírjuk az egészet:

Bis sex credatis species sunt ebrietatis :

Ebrius est primus sapiens est alter opimus

Ternus grande vorat, quartus sua crimina plorat

Quintus luxuriat sextusque per omnia jurat

Septimus accendit, bis quartus singula vendit

Nonus nil celat, quod habet sub corde revelat,

Pocula Denus amat, Udenus turpia clamat

Et cum fit plenus vomitum faciet Duodenus.

Felix concordia: azaz: két egymásban meg nyugútt szí-veknek tökéletes edgjesége, t. i. T. N. T. T. vőlegény Uram Egyedül való 's régen ohajtó szívének meg talált kedves Meny-aszonyának T. N. T. T. aszszony élete Párijában talált tsendes

Nyugodalma 's öröme, Mely-nek másokatis meg örvendeztető Hajnala ez 1700. esztendőben Junius(na)k T: napján ékesen tündöklök. (73/a—75/b l.) Tizenöt tizsoros versszakból álló vers, mely mint a hetedik stropha mondja, abból az alkalomból íratott, hogy: „T. Elek T. Borbálát (Mint szívének friss várát) Elnyerte 's már bírja“. Szépek ezek a szakok:

<p>2. A' keserves életben
's a szomorú esetben
Kedves segedelem,
Mert nintsen ott siralom,
Nintsen gyászos sirhalom,
's keserves sérelem,
Távul jár a' <i>bokros jaj</i>,
Kevés az epesztő baj,
Hol kettőt egymásban foglalt
Galamb engedelem.</p> | <p>13. Az Egek sereginek
Az Essők tseppeinek
Száma tudva nintsen
Ez felett sok áldást,
Edgyik helyett ismét mást
Eg reátok hintsen
Mint a <i>Vizek fővénnye</i>
Melyet tart tenger örvénye
Annyi szép áldásával
Isten bé-kerítsen.</p> |
|--|--|

A szakok a verseskönyvben hat sorba vannak írva. Idézetünkben a sorok mellett álló függélyes vonalak jelzik a Diarium sorvégeit. Vénus említésén kívül a befejezés is némi keresett színt kölcsönöz a versnek (a régiéknél ez nem szokatlan). Úgy látszik, írójának nem volt kenvere a versírás, vagy már idősebb ember volt, a kit kifárasztott a hosszas lantpengetés. A végén ugyanis így szól: „Elmém pennám ideje már, nyugodalmat vegyenek.“ Az idézett részben előfordul „bokros jaj“ és „vizek fővénnye“ képekre nézve l. Valectoria című versnél mondottakat. (55/b l.)

Újj hó, mely N. T. T. Aszszonynak szívére az vígasság egéből kedvessen hullott és azt örömmel be fedve, kedves neve napján az 17 etc. Esztendőben (75/b—76/b l.) Tizenhárom négy-soros strophából álló bizonyos T. Judit névnapjára írt verses üdvözet. Tizenkettedik versszaka, melyre fentebb (55/b l. és 60/a—b l.) kétszer is útaltunk, így hangzik:

Nints száma keserű *tenger fővénnyének*,¹
Nints a zápor esső le hulló tseppének,
Ki tudná neveit fáknak s föld fűvének
Ezek felett Jovát vegye szerentsének.

Porából újló Phoenix, mely N. T. T. Aszszonynak tiszta életű kegyes szűznek a keserves bánatnak gyászos hammából kedves Neve Napján Újló örömének tündöklő világát jelentette az 17... Esztendőben (77/a—78/a l.) A Gyöngyösire emlékeztető című vers hat tíz soros strophából áll. Ez is egy bizonyos T. Judit névnapjára íratott: Első versszaka:

¹ Erre a kifejezésre nézve v. ö. még Kőszeghy: Bercesényi házassága. Bp. 1894. 103. l.

Homályos fellegek után,
Nap sugára derül,
Kedvetlen sötétség után,
Világosság kerül.

Őszszel hervad a virágszál,
Vig tavasszal ismét fel áll,
Szívében s kedvében,
A zavaros víz megtisztúl
Mig jég áll veszteg
's időre meg indúl.

Az ünnepelt sok szenvedésen mehetett át, mert az utolsó szakban így végzi jókivánságait a verselő: „Siralmas arva fejének Isten légyen vára“ . . .

Fejér Feketeség, vagj Fekete Fejérség: azaz: N. T. T. Susanna Aszszonynak fekete szín alatt ékesen fésző Virtussinak ditsérete, mely által tellyes örömrre indíttatott vigasságot szülő neve napján. Anno . . . (78/a—80/a l.) Huszonkét négysoros versszak. Nyolczadik strophája szerint. *Almási Fekete Zsuzsánna* tiszteletére van írva. Az első hét szak azt a gondolatot variálja, a mit a legelső így fejez ki:

Nem mind haszontalan az, a mi fekete,
Bár ne légjen kedves gyászos tekintete,
Vagjon néha mégis annak jó kelete,
Nem marad homályban méltó ditsérete.

Megemlíti a szerecesent, a mágnest, a vasat, a jó földet s a borsot, melyek mind feketék és senkinek sem jut eszébe hasznos voltukban kételkedni; a vers második harmadában ezeket a dolgokat hasonlatok útján kapcsolatba hozza az ünnepelt hölgy nevével s így süti ki a czímbe irt fehér-feketeséget. Az utolsó versszak két első sora arra enged következtetni, hogy a szerző valami idősebb ember volt, mert különben nem írta volna: „Szívem kívánságát summában így szedte Esztendőnek száma sok légyen felette“.

Más. (80/a—80/b l.) „Kisded T. Anna“ névnapjára irt esinos versike. Terjedelme tizenöt négysoros szak. A főleg költői képeinek üdeségével ható költemény, úgy látszik, egy egészen kis gyerek névnapjára készült. Kár, hogy töredék. Kedvesek ezek a strophák:

10. Kicsin, de mégis szép,
Ékes eleven kép.¹
Teste elméje ép,
Kedveli minden nép.

11. Ehez versem megjen,
Köszönetet tegjen,
Későn kellő légjen,
's kedvességet végjen.

13. Ély kis virágotska,
Szelid galambotska.
Ékes gyémántotska
Gyönyörű ágatska.

¹ V. ö. Thaly K. Adalékok, Bp. 1872. II. 208.:

„Mintegy ékes eleven kép,
Voltunk olyan szép,
Magyar nép“ . . .

(Rákóczi-nóta, 1708.)

Copia Literarum Caesaris Turcarum ad Imperatorem Romanorum directarum. (81/a—82/b.) Memmet szultán törökösen fenhéjázó, magyar nyelvű hadüzenete a magyar királynak. Végző sorai szerint 1682-ben kelt Konstantinápolyban. Utána a nyolczvanharmadik a) lapon olvasható három leoninus gyerekek számára írt jótanácsokat foglal magában. Azután *Hadik András beköszöntője* következik ilyen felírással: „Anno, 1764, 7-ma Augusti Introducáltván a Mlgs kir. Guberniumban Mlgs Commandirozó Generális és guberni . . . Praeses Hadik András Ur Eő Excellentiája, így köszöntött bé a Guberniumban“. (83/a—84/a l.) A nyolczvanegyedik b) lapon distichonokban írt nyolczsoros latin verset találunk, mely naptári jóslásokat foglal magában az 1788-ik évre. A következő darab címe: „*Török Császár Titulussa*, mely Bétsből 1741-ben communicáltatt“ Magyar nyelvű. (85/a l.) Utána két tréfás alliteratios magyar pohárköszöntő következik a nyolczvanötödik b) lapon. A nyolczvanhatodik levél mindkét lapja üres. A 87/a laptól a 89/b-ig különböző latin feljegyzések vannak. Czímeik: „Mundi Metamorphosis“, melyben Origines, Democritos, Diogenes és Philosthenes szerepelnek; „Tabella Prudentiae“; „Duodecim Abusiones Saeculi“;¹ „Regula vitae“; „Regula salutis“; „Regula sanitatis“. Majd „a Szentírás könyveinek lajstroma“ következik magyar versekben (89/a—89/b l.) A kilenczvenedik levél két lapjára ez a darab van írva: *Az ember életét Az Isten törvénye sincs mértékén vezető's igazgató rövid Ethika.* Tizenkét háromsoros versszak. Tulajdonképpen csak rövidebb változata a 133/b—134/b lapokon olvasható „Boldog élet regulái“ című hosszabb moralizáló versnek. Ugyanígy is kezdődik:

Istent féld, ne beszéld másnak titkodat,
Kevés szót tégy, de jót, Bár láss, haly sokat,
Mindenben kelleetlen, ne ártsd magadat.

A többi versszakok ilyen rendben egyeznek: 2—4, 3—5, 4—6, 5—16, 6—18, 7—21, 8—22, 9—23, 10—27, 11—29, 12—30² A Diárium további darabjai:

Oratio Dominica, *Petitio Polonica*, qua mendicant Regem novum, sed neque hac flectunt Deum (91/a—92/a l.) Tizenkét három négysoros strophából álló rímes latin vers, melyben a régiektől kedvelt módon az egyes szakok végei az Uri ima latin szövegének (Pater noster) részeit adják, olyanformán, mint a Radványi verseskönyvekben ismertetett Caraffa versnél. (V.

¹ Ugyanez meg van a Diárium 133/a lapján. L. ott.

² A második helyen álló számok a „Boldog élet regulái“ megfelelő stropháit jelzik.

ő. Irod. közl. 1903. 311—312. l.) Az ötödik versszakban előforduló Lubemetzki névből következtetve a vers 1764. tájáról való. Lubomirski III. Szaniszló (1704—1793) t. i. akkor lépett fel, mint lengyel trónkövetelő.

„*Novum Pater Noster Jesuitarum* ad suam Mattem Caeam“ (=Majestatem Caesarem) (92/a—93/a l.). Az előbbihez hasonló rímes latin vers. A sorok végeit itt is az úri ima deák szövegének részletei képezik.

Genealogia Antichristi Filii Diaboli. Inventa in Bibliotheca Romana, ad Partem sinistram ingredienti. Anno Dni 1513. (93/a—94/b l.). Az ó testamentomi Genesis módjára latin nyelven írt genealogiája az ördögtől származó bűnöknek.

„*Két Uj Világi Enekek*. Az Első: Az ditséretes és jeles mostani időben élő, serényen és hűségesen éjjel-nappal tisztelt végben vivő Fonókról. A Második: A Fársámban szerentsét és örömet talált és üdös Leánzóról. Iratott az 1754. esztendőben“. (95/a 99/b l.). Az első rész egészen krónikás hangon kezdődik:

Mostan hevertemben egy dolgot mondanék
Dolgom iránt arra mert igen ráérnék
Ha az fejér féreg meg nem haragunnék,
Róluk egy éneket majdon énekelnék.

Sorra veszi a hét napjait és a lusta leányok szempontjából kisüti, hogy egyik napon sem tanácsos fenni. Majd egy csomó lánynevet vesz elő s kimutatja róluk, hogy mindent inkább szeretnek csinálni, csak dolgozni és főleg fenni nem. Jellemző a kilenczedik strófhája:

Tökkel harangoztak minapában Budán,
Ha megmagyarázom ki fogok a Jutkán,
Addig dúdolgatott fonván az orsótskán,
Bé itta a kontyát végre a kortsomán.

A meglehetősen szabadszájú csúfolódás tizenkilencz ehez hasonló formában írt négysoros szakból áll.¹ Szerzője a végén szükségesnek látta megjegyezni, hogy

A kik nem ilyenek, itt meg botsássanak,
Ennek utánna is dolgokhoz lássanak,
Fonnyanak, mással is gyakran fonassanak,
Kivánom ez jóban meg maradhassanak.

¹ Egy hét szakos változata föllelhető Erdélyi Népdalok és Mondákjában. Pest, 1846. I. 247—8 l. (292. sz.) Erdélyi változatának 2 és 3. strófhája a Diariumban fel van cserélve; továbbá a melyik ott 7-ik, az itt 8-dik.

A második rész tizenhárom négysoros strophában szól a czímben jelzett tárgyról. Szidja a nősülni nem akaró legényeket és siratja a pártában maradt lányok szomorú sorsát. De a kinek sikerült a farsangban férjet fogni, az vígan éneкли befőzésül:

Mind virrattig ezután aluszom, nyugszom,
Szerelemnek tengerében úszom, iszom,
Gyöngj uramat párnám alá dugom,
Mikor tetszik néha' elő rántom.

A gúnyvers végén ismert írással ez van írva: Michael 1754 Szolga. — A most ismertetett darabok czímlapjának belső felére (a 95/b lapra). *Név Napjár(a) való versek* vannak írva. Írásuk nem azonos a két új világi énekével. A bekötés folytán a hat négysoros szakból álló vers egyes sorainak vége itt-ott olvashatatlan. Nem nagy kár érte, mert mint a meglevő rész mutatja minden költői szépség híján szűkölködő András-napi rímes üdvözletről van csupán szó.

Hammából megelevenedett Phoenix öröme az az T. N. T. T. uram kedves élete Párja Néhai T. T. Asszony halálából lett gyászának le vetkezésére Új Házas Társúl Istentől adatott T. N. T. T. Iffiú Asszonnal kezdett Páros élet újj örömének meg tisztelése. Melyben a Liliumot 's Rósát jelentő kedves Nevéből szedetett drága virtusoknak ajánlásával kedveskedett a Tktes Iffiú Asszszonynak a jó kivánság. A(nn)o. 1760, 20. Ap. Ny. Pálfalván. (100/a—104/a l.). Szerzője negyvenhét négysoros versszakban ad örömének kifejezést Szentivány Zsigmond és Suki Zsuzsanna egybekelésekor. Sok buzgósággal iparkodik célját elérni, mely a nap jelentőségének feltűntetésén és egy csomó jókivánság versbefoglalásán kívül abban is áll, hogy a Zsuzsanna név képzelt (vagy valódi?) jelentését, minél költőibb módon magyarázva, viselőjére is vonatkoztassa. Bonyolultan fejtegeti ezzel kapcsolatban a lilium és a rózsa, továbbá a piros és a fehér szín képletes jelentését; majd külön az új asszonyt és külön a férfit szólítva meg s elhalmozva jó tanácsokkal végre befjezi művét. Az öröm és a bánat váltakozását így festi a harmadik strophában:

Néha a szép ortzán sűrű könnyek hulnak
Mosolygással ismét a szemek vidúlnak
Néha *bokros jajok*¹ sereggel indúlnak
Ezek után kedves zengéssel ujulnak.

A költő deákos műveltségére vall a hatodik versszak, mely

¹ V. ö. a „Valedictoria“ czímű vershez írt tájékoztatással. 55/b. l.

egyszersmind azt is megmondja, hogy kik voltak az alkalmi mű ihletői:

Meg nyerte bus Páris kedves Helenáját
Teseus nem hadta hív Ariadneját
El hozta már Jason ékes Medeáját
Sz. Iványi Sigmond Suki Susannáját.

A huszonnegyedik szakban a hallgatást ajánlja figyelmébe a menyecskének:

Hallgatás a gonosz nyelvnek zabolája
Okoson szollásnak hathatos scholája,
Kivált Asszonyoknak ékes koronája,
Ezt ki bírja gonosz azt ritkán találja.

Hivatlan Vendég, a ki T. N. T. T. Uram kedves élete Párjával T. N. T. T. Asszszonnyal kezdett örömeinek sengéjéből elmaradván, ha későn is, váratlan érkezett és

RoLLa Igen eL feLeItkezett keDVes Barátfához Igaz köteLességét
MegfIzette. (104|a—106|b 1.)

A harmincz négysoros versszak után talán az íratás idejét jelzi ez a datum: A(nn)o 1760. 28. Juli. Ez az évszám, mint arról bárki meggyőződhetik, az itt közölt cronostichonból is kiolvasható. Az ötödik stropha szerint a vers annak az örömeire készült, hogy „István drága kincsül nyerte Erzsébetet.“

Hogy ezek kik voltak, arról hallgat a codex. — Bevezetésül az alkalmi költő a nyelv hasznos voltát bizonygatja. „Egy a jók közül az értelmes feleség“, mondja tovább, melyhez szintén a nyelv, helyesebben a beszéd útján juthat az ember. A mint az új pár esete mutatja. Nyelv segítségével ad kifejezést örömeinek a versíró is, kívánva, hogy a szeretet legyen kapesa az új házásoknak, mert

Szeretet Házában nincs helye szükségnek
A' nintsen is látszik bőség 's elégségnek
Száráz paréj tetszik gazdag vendégségnek
Fénlik a nap, köde nintsen ott az Égnek.
(10-dik str.)

Ennek a gondolatnak részletezése és még egy rakás jó kívánatnak költői képekbe öltöztetése tölti be az egész verset, melyet mint a felírásából sejthető, az ünnepeltek egy barátja írhatott. Az előbbiekkel való kapcsolata révén megemlítést érdemel még a huszonötödik stropha, melynek első sora így szól: „Ne terhellye e Párt a *bokros fájdalom*“. (V. ö. a Valedictoria cíművel. 55/b 1.)

A százhetedik levélen névnapra szóló és lakodalmi versek címeit olvashatjuk, melyek keresettség és terjengősség tekintetében egy cseppet sem maradnak mögöttes a tárgyaltaknak. Ideírni fölösleges őket, miután a hozzájuk tartozó versek hiányoznak mellőlük, utánuk egy hat soros distichonokban írt latin vers következik, mely e sokat idézett szavakkal végződik: *In magnis rebus et voluisse sat est.*

A száznolczadik levelet egy a XVIII. században nagyon divatos politikai curiosum tölti be. Azon kezdve, hogy

Az Isten igazgat mindent
A világ érdemel mindent
A test kíván mindent
Az ördög próbál mindent

A Magyar a maga tulajdonát másnak adgya 's mindent...

Sorra veszi az európai politikai tényezőket: a császárt, a pápát, a királyokat és népeket s mindegyikről a mutatóba közlöttek módjára valami jellemzőt mondva, azzal végzi, hogy

Az ördög el viszen mindent
És a ki egjbe foglalt ilyen mindent
Kész meg próbálni mindenkor mindent.

A codexben e curiosum latin szövege is ott van és valószínű, hogy ez az eredetibb.

A 109/a lapon *Ének* címmel egy félig versben, félig prózában írt diáktrefát találunk. Összesen tizenkilenc sor. Elmésége abban áll, hogy miképpen lehet mosdatlan kétértelműségeken *ügyetlenül* átbotorkázni. Álljon itt a végéről három sor:

E verseket írta egy rosz Ba Ba Barát
Ki nem hiszi kapja fel a Sza Sza
Szarvastag az Uraknak Lentse borsó Deáknak. stb.

E levél másik lapján (109/b l.) ismét Benedekffy Gergely tollpróbálgatásai kerülnek elének. Kétszer is ott levő neve után ez van írva: „Mi dolog nagy Isten, hogy a' te vessződnek súlja alatt a' hív szivek úgy vessződnek, látom az igaznak nints haszna se bére“. Ez alatt Hidegvi (így?) Szabó László neve mellé egy más kéz azt írta: „Gábor úrnak Felesége Lázár Krisztina eházasúlt Sárpatakra“. Majd újból B. G. írásával: „Istent féld senkivel titkodat ne beszéld...¹ Te elődbe bot-satom“...

Azután *Decem Praecepta Diaboli* latin felírással az ördög

¹ A 93, a és a 136/b lapokon olvasható darabok bekezdése.

tíz parancsolata jön magyar nyelven (110/a—111/b l.). Az egészről fogalmat alkothatunk az első és tizedik pontjából, melyek így hangzanak: „1-mum, senkinek semmit ne higgy, akár mint mutassa hozzád barátságát, akár mint mosollyogja reád, ölelgessen, eskügyék, és senkit ne itily szívből Barátodnak; magad se légy senkinek, affelől olyan nyájas légy mindenekhez, mintha mindeneket szeretnél“. „10-mum, ez légyen legfőbb symbolumod hogj a bosszuságot erőss kőre, vagj elő forgó könyvedben, az jó tétémént pedig tsak porban írd fel, ezt szóval, de azt ütéssel, veréssel, pofozással fizesd is le. Így tselekedgyél és meg élsz.“ A száztizenegyedik b. lapra nincsen írva. A 112/a—113/a lapokat csekély jelentőségű genealogiai feljegyzések foglalják el. (Az előforduló vezetéknevek: György, oklándi Nagy, sopronyi Szabó, Nemes, Fogarasi, Lukács, Rabló, Buzogány, Geréb, Dózsa, kovásznai Balog, Bereczki, Türi, Szöcs, Tibád). A száztizenharmadik b. lapon Benedekffy Gergely írásával három nyolczsoros strophányi terjedelmű szerelmes vers következik, melyben a tudákos szerző így végzi keseregéseit:

Tsendit nékem az óra el kell mennem
 Parnasus tetejére
 Hívségemet le kell tennem
 Szűz Minerva fejére
 Elis mégyek idesemtől
 Vég bútsumat tölle kinyerve
 Útazok keseregve.

Az egész vers az idézett szak formáját követi. Kezdeté: „Oh kegyetlen szív, hányszor nem hallottad . . .“

A következő darab egy temetési szertartásra hívó levél magyar fogalmazványa. Címe: *Conceptus convocationis ad Funus* (114 a—114/b l.). Az illető benne felesége haláláról értesíti ismerőseit és barátait. Ezután ismét egy politikai jellegű curiosum van feljegyezve a könyvben. Címe: *A' Prussiai király tréfás confessiója* 1728. (115/a l.). Úgy van szerkesztve, hogy ha csak az egyik oldalt olvassuk, akkor a római katolikusoknak, ha meg egyfolytában, akkor a kálvinistáknak szája íze szerint hangzik. Ime az eleje:

Egészen ellene mondok
 Kálvinismusnak éppen koporsóimig
 Utálok és megvetem
 Kalvinusnak Tudományát

A Római Tudománynak
 Akarok követője lenni
 A Misét és fülbe sugást
 Jónak és igaznak ismerem stb.

A 115/b—116/b lapokon egy ötvenkét éves korában házasodó embernek ad jó tanácsokat a barátja. A kilencz négyszoros strophából álló gúnyvers itt-ott kellesténél is világosabban

és vaskosabban fejezi ki mondanivalóit. A darab címe: *Epistola Familiaris et Epithalamicum*. Sorai tizenkét szótagosak és négyenként rímelnék. Az egész verset prózai ajánlás előzi meg, melyben a jó barát sajnálkozik, hogy az új férjjel is kevesebb immár a legényemberek száma.

E vers után a 117/a lapon *Szomorú Ének* címmel Bene-dekffy Gergely kézírásával ezt a töredéket találjuk:

Könny — sóhajtással darablandó Ének
Kedves logikusim engem meg lov . . .

Utána több mint három levél üresen van hagyva (117/b —120/b l.)

A következő vers egy tizennyolcz soros latin nyelvű pajkos epithalamium *Privilegium Veneris* címmel (121/a l.), mely mint a szintén latin utóiratból kitűnik Zabolai Mikes Antal gróf és Haller Zsuzsánna esküvője alkalmából készült Szébenben 1751. febr. 14-én. Szerzője az új pár rokona: Lázár János gróf (de Gyalakuta) a „Florinda“ című regény írója (Élt 1703 —1772.). Ugyanazon levél másik lapján ott van az epithalamium magyar fordítása is gróf Kemény Lászlótól. A huszonnégy sorra terjedő fordítás gyakorlott verselésről, rhytmusézésről tanuskodik. Kár, hogy sikamlós volta miatt csak ezt a két sort idézhetjük igazolásúl:

Dobog a' szív, ugrik a' vér, a' szem tüze fénlik
A' mitől fél, mind a' Legény, mind a' Leány tettszik.

A 122/a-tól a 123/b-ig bezárólag *Magyar Pastilus* cím alatt egy hosszabb vers van, melynek szerzője a székelyeket biztatja, hogy tagadják meg a katonáskodást. A XVIII. század végéről való lehet. A politikai czélzatú vers sajtószerű szerkezetét mutatja ez a pár sor is:

Katona vagy azé, A vagyok ugj mondasz,
Ne várd Siskovicsot,¹ mert katona maradsz

Hát osztán?

Sullyoson adózol mégis katona lész.
Mundéért is fizettz, el hidd bizony ugj leszsz.

Azt mongják nem ugj leszsz.

Isten ugj segéllyen hazudnak mert ugj leszsz
Király sem mondotta soha hogj másként leszsz. stb.

BAROS GYULA.

¹ Siskovics generális a székely határőrség rendezése és befejezése végett Bécsből Erdélybe leküldött megbizott.